

شناخت انسان به روش نقلی

مراحل عالی شناخت انسان به روش وحی فقط بهره انسان کامل معصوم (علیه السلام) است؛ ولی روش نقلی در دسترس همگان است...

مراحل عالی شناخت انسان به روش وحی فقط بهره انسان کامل معصوم (علیه السلام) است؛ ولی روش نقلی در دسترس همگان است. اگر مطلبی از راه وحی معصومان ثابت شود، می‌توانیم آن را به پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم یا امام معصوم (علیه السلام) اسناد دهیم و بگوییم پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم یا امام (علیه السلام) چنین فرمود و مثلاً انسان را چنین شناساند. گاهی نیز انسان معصوم، واسطه‌ای است تا سخنان خدا را بی‌کم و کاست به ما برساند و خود او نیز شارح و مبیین آن شود، چنان که قرآن کریم عیناً کلام خدای انسان آفرین است و سنت نبوی، علوی و دیگر اولیا نیز در مقام شرح و تبیین جزئیات این کتاب آسمانی است.

بهترین روش برای تشخیص مسائل مربوط به حوزه شناخت انسان، در پاسخ به پرسش «ما هو؟؛ و تبیین ماهیت انسان، روش بررسی سخنان خدای انسان آفرین است، زیرا حقیقت انسان کتابی نیازمند به شرح است و شارح این کتاب هم کسی جز مصطفی آن (آفریدگار هستی) نمی‌تواند باشد، زیرا خدا هم نویسنده این کتاب است و هم متکلم کلمات آن. خدای سبحان حقیقت انسان را به وسیله انبیا، اولیا و فرشتگان شرح کرده و با بیان اینکه آدمی از کجا آمده و به کجا می‌رود و در چه راهی گام برمی‌دارد، او را هم با خودش و هم با آفریدگارش و هم با گذشته، حال و آینده‌اش آشنا می‌کند. خداوند قرآن کریم را که به مصداق و نزلنا علیک الکتب تبییناً لکل شیء (1) روشنگر همه امور است، عهده‌دار هدایت بشر از ظلمات به سوی نور دانسته و در وصف آن فرموده است: کتب انزلناه لئیک لئخرج الناس من الظلمات الی النور یاذن ربهم الی صراط العزیز الحمید (2)؛ یعنی قرآن را به سوی تو فرستادیم تا مردم را از تاریکیها به سوی نور درآورده و به اذن پروردگارشان آنها را به راه خداوند مقتدر و ستوده رهسپار گردانی، پس کتابی گویاتر از قرآن برای معرفی و شناخت انسان نیست، زیرا قرآن کریم که برای هدایت و تکامل انسان نازل شده، مسائل مربوط به شناخت انسان را آشکارا بیان کرده است.

1. سوره نحل، آیه 89.

2. سوره ابراهیم، آیه 1.

تفسیر انسان به انسان، ص 120 .